

LIETUVOS RESPUBLIKOS VERTYBINIŲ POPIERIŲ KOMISIJA

N U T A R I M A S
DĖL PENSIJŲ PROGRAMŲ SUDARYMO, KEITIMO IR REGISTRAVIMO
VERTYBINIŲ POPIERIŲ KOMISIJOJE TAISYKLIŲ

1999 m. gruodžio 22 d. Nr. 27
Vilnius

Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisija n u t a r i a:
Patvirtinti Pensijų programų sudarymo, keitimo ir registravimo Vertybinių popierių komisijoje taisykles (pridedama).

PIRMININKAS

V. PODERYS

PENSIJŲ PROGRAMŲ SUDARYMO, KEITIMO IR REGISTRAVIMO VERTYBINIŲ POPIERIŲ KOMISIJOJE TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pensijų programų sudarymo, keitimo ir registravimo Vertybinių popierių komisijoje taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato pensijų programų sudarymo ir keitimo, pensijų programų bei jų pakeitimų registravimo Vertybinių popierių komisijoje (toliau – Komisija) tvarką ir sąlygas, taip pat reikalavimus pensijų programoms. Pensijų programų nutraukimo ir perkėlimo į kitus pensijų fondus tvarką ir sąlygas nustato Lietuvos Respublikos pensijų fondų įstatymas, Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, kiti įstatymai, pensijų fondų įstatai, pensijų programos, taip pat Komisijos patvirtintos „Pensijų programų nutraukimo ir perkėlimo į kitus pensijų fondus taisyklės“. Pensijų sutarčių sudarymo, keitimo, nutraukimo, kitokio galiojimo pasibaigimo tvarką ir sąlygas, reikalavimus pensijų sutartims nustato Pensijų fondų įstatymas, Civilinis kodeksas, kiti Lietuvos Respublikos įstatymai, pensijų programos, pagal kurias sudaromos pensijų sutartys, pensijų sutartys ir Komisijos patvirtintos bei su Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija suderintos „Pensijų sutarčių tarp pensijų fondų ir pensijų įmokų mokėtojų sudarymo, keitimo ir galiojimo pasibaigimo taisyklės“.

2. Šios taisyklės parengtos vadovaujantis Pensijų fondų įstatymu.

3. Pagrindinės Taisyklių sąvokos vartojamos Pensijų fondų įstatyme nustatyta prasme.

II. PENSIJŲ PROGRAMŲ SUDARYMAS

4. Savo veiklą pensijų fondai grindžia pensijų programomis.

Pensijų programa yra neatskiriama pagal ją sudarytų pensijų sutarčių dalis.

5. Pensijų programos ir jų pakeitimai įsigalioja praėjus ne mažiau kaip 30 dienų nuo jų įregistravimo Komisijoje.

6. Pensijų sutartys pasirašomos, pensijų sąskaitos atidaromos ir pensijų įmokos pradedamos kaupti tik įregistravus pensijų fondą Lietuvos Respublikos įmonių rejestre, gavus Komisijos leidimą verstis pensijų fondo veikla ir su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija suderintą pensijų programą įregistravus Komisijoje šių Taisyklių nustatyta tvarka.

7. Pensijų programą tvirtina pensijų fondo valdyba (stebėtojų taryba, jei valdyba nesudaroma) pensijų fondo įstatuose nustatyta tvarka.

8. Pensijų programos turi atitikti šiuos reikalavimus:

8.1. programos sąlygos negali prieštarauti Pensijų fondų įstatymui, Civilinio kodekso ir kitų įstatymų, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos bei Komisijos nustatytiems reikalavimams (dėl pensijų fondo pranešimų pateikimo pensijų programų dalyviams, pensijų įmokų mokėtojams, visuomenei ir kitiems asmenims tvarkos, dėl pensijos sutarties turinio ir kt.) bei pensijų fondo įstatams.

Pensijų programos rekvizitai turi atitikti šiame papunktyje nurodytų teisės aktų reikalavimus;

8.2. programa turi būti išdėstyta suprantamai ir nedviprasmiškai, joje negali būti vartojami teisės norminiuose aktuose nenumatyti žodžių sutrumpinimai, turi būti pateikti visų joje vartojamų specialių sąvokų ir terminų apibrėžimai;

8.3. programos sąlygos turi būti išsamiai detalizuotos;

8.4. programos tekstas turi būti atspausdintas;

8.5. programos pirmame lape, virš jos teksto, turi būti nurodytas pensijų fondo valdymo organas, kurio sprendimais programa buvo patvirtinta ir pakeista, tų sprendimų priėmimo datos, taip pat pensijų programos ir jos pakeitimų įsigaliojimo datos.

9. Pensijų programoje turi būti nurodyta:

- 9.1. pensijų fondo pavadinimas, jo buveinė;
- 9.2. pensijų programos pavadinimas;
- 9.3. įstojimo į pensijų programą, išstojimo ir pašalinimo iš jos sąlygos ir tvarka;
- 9.4. pensijų programos dalyvių teisės ir pareigos;
- 9.5. pensijų įmokų mokėjimo būdai ir tvarka;
- 9.6. pensijų išmokų mokėjimo būdai ir jų pasirinkimo galimybės, pensinis amžius teisei į papildomą pensiją įgyti;
- 9.7. anuitetų įsigijimo tvarka;
- 9.8. pensijų programos investicijų strategija (pensijų turto investavimo tvarka ir sritys);
- 9.9. pensijų programų turto kaupimo ir paskirstymo pensijų programos dalyviams tvarka;
- 9.10. atskaitymų iš pensijų programos turto investicijų pajamų ir jų įskaitymo į pensijų sąskaitas tvarka;
- 9.11. ataskaitų apie pensijų programos veiklą ir pensijų sąskaitas pateikimo pensijų programos dalyviams formos ir tvarka;
- 9.12. pensijų sutarčių sudarymo ir nutraukimo sąlygos bei tvarka;
- 9.13. perėjimo į kitą pensijų programą tvarka ir laikotarpis, per kurį pensijų fondas turi pervesti pensijų sąskaitos lėšas į pensijų programos dalyvio nurodytą pensijų sąskaitą kitoje pensijų programoje. Tas laikotarpis negali būti ilgesnis kaip 3 mėnesiai;
- 9.14. pensijų programos keitimo tvarka;
- 9.15. pensijų programos nutraukimo tvarka;
- 9.16. pensijų programos pajamingumo lygio nustatymo tvarka;
- 9.17. atlyginimo pensijų fondo valdymo įmonei, jeigu jai perduodamas valdyti pensijų turtas, nustatymo tvarka.

10. Pensijų programos gali turėti šių taisyklių 9 punkte nenurodytų nuostatų, tačiau jos negali prieštarauti Pensijų fondo ir kitų įstatymų, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Komisijos nustatytiems reikalavimams bei pensijų fondo įstatams.

III. PENSIJŲ PROGRAMŲ KEITIMAS

11. Pensijų programą keičia pensijų fondo valdyba (stebėtojų taryba, jei valdyba nesudaroma) pensijų fondo įstatuose ir pačioje programoje nustatyta tvarka.

12. Pensijų programos sąlygos gali būti pakeistos pensijų sutarčių, sudarytų pagal pensijų programą, šalių (pensijų fondo ir pensijų įmokų mokėtojų) susitarimu, taip pat kitais pensijų programoje ar įstatymuose numatytais atvejais.

13. Jeigu keičiama pensijų programa, kartu (be atskiro susitarimo) keičiamos ir pensijų sutartys, sudarytos pagal šią pensijų programą. Pensijų programos pakeitimai taikomi visiems jos dalyviams ir pensijų įmokų mokėtojams pagal pensijų programą.

14. Jeigu numatomi pensijų fondo pensijų programos pakeitimai prieštarauja jo įstatams, pirmiausia turi būti pakeisti pensijų fondo įstatai. Pensijų fondo įstatų pakeitimai neturi įtakos sudarytų pensijų sutarčių, taip pat ir pensijų programos, pagal kurią šios sutartys sudarytos ir kuri yra jų sudėtinė dalis, sąlygų galiojimui.

15. Pensijų fondas apie pensijų programos pakeitimus privalo raštu informuoti kiekvieną keičiamos pensijų programos dalyvį, pensijų įmokų mokėtoją, Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją, depozitoriumą ir valdymo įmonę ne mažiau kaip prieš 30 dienų iki pakeitimų įsigaliojimo.

IV. PENSIJŲ PROGRAMŲ IR JŲ PAKEITIMŲ REGISTRAVIMAS KOMISIJOJE

16. Bendrovė, ketinanti verstis pensijų fondo veikla, turi įregistruoti Komisijoje bent vieną pensijų programą. Šiuo atveju kartu su Komisijos patvirtintose „Leidimų pensijų fondams išdavimo ir atšaukimo taisyklėse“ nurodytais dokumentais, reikalingais leidimui verstis pensijų fondo veikla gauti, pensijų fondas turi pateikti prašymą įregistruoti pensijų programą su dokumentų, pridedamų prie šio prašymo, sąrašu ir notaro patvirtintą pensijų fondo valdybos (stebėtojų tarybos, jei valdyba nesudaroma) nutarimo dėl pensijų programos patvirtinimo ir pensijų programos įsigaliojimo datos nustatymo nuorašą. Bendrovei, ketinančiai verstis pensijų fondo veikla, toks leidimas negali būti išduodamas, jeigu kartu Komisijoje neregistruojama nė viena pensijų programa.

Šio punkto pirmos pastraipos taisyklės taikomos ir tuo atveju, kai leidimo verstis pensijų fondo veikla į Komisiją kreipiasi po reorganizavimo veikiantis pensijų fondas, kuriam Komisija prieš tai atšaukė išduotą leidimą ir šis reorganizuotas pensijų fondas neturi nė vienos Komisijoje įregistruotos pensijų programos.

17. Pensijų programa, kurią, jos nekeičiant, pagal sutartį su pensijų programą perkeliančiu pensijų fondu perima kitas pensijų fondas arba kurią iš reorganizuojamo pensijų fondo perima po reorganizavimo veikiantis pensijų fondas, Komisijoje iš naujo neregistruojama. Jeigu šiuo atveju pensijų programą perimantis pensijų fondas keičia pensijų programą, jis po programos perėmimo turi įregistruoti jos pakeitimus bendra tvarka.

18. Pensijų programa ir jos pakeitimai gali būti įregistruoti Komisijoje tik tada, kai bendrovė turi leidimą verstis pensijų fondo veikla, išskyrus šių taisyklių 16 punkte nurodytus atvejus, kai pensijų programą (programas) Komisijoje registruoja bendrovė, ketinanti verstis pensijų fondo veikla, jai gaunant leidimą pensijų fondo veiklai, taip pat po reorganizavimo veikiantis pensijų fondas, gaunantis leidimą verstis pensijų fondo veikla, kuriam Komisija prieš tai atšaukė išduotą leidimą ir šis reorganizuotas pensijų fondas neturi nė vienos Komisijoje įregistruotos pensijų programos.

19. Pensijų programą ir jos pakeitimus pensijų fondo vardu suderina su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir įregistruoja Komisijoje pensijų fondo valdyba (stebėtojų taryba, jei valdyba nesudaroma).

20. Bendrovė, turinti bent vieną įregistruotą pensijų programą, ketindama įregistruoti kitą pensijų programą arba jos pakeitimus, Komisijai turi pateikti:

20.1. prašymą su prie jo pridedamų dokumentų sąrašu;

20.2. pensijų fondo valdybos (stebėtojų tarybos, jei valdyba nesudaroma) posėdžio, kuriame buvo nutarta patvirtinti arba pakeisti pensijų programą bei nustatyti pensijų programos (pensijų programos pakeitimų) įsigaliojimo datą, protokolą arba jo nuorašą, patvirtintą įmonės antspaudu ir jos vadovo parašu;

20.3. pensijų fondo valdybos (arba stebėtojų tarybos, jeigu valdyba nesudaroma) paaiškinimą dėl:

20.3.1. naujos pensijų programos reikšmės ir jos įtakos pensijų fondo veiklai (galiojančių pensijų programų dalyvių skaičiui bei pensijų įmokų pagal šias programas apimčiai ir kt.), jo finansinei padėčiai, taip pat galiojančių pensijų programų dalyvių bei pensijų įmokų mokėtojų interesams, jeigu kreipiamasi dėl pensijų programos įregistravimo;

20.3.2. teisinio pensijų programos keitimo pagrindo, pensijų programos pakeitimų reikšmės ir jų įtakos pensijų fondo veiklai (pensijų turto valdymui, saugojimui, keičiamų ir kitų nekeičiamų pensijų programų dalyvių bei pensijų įmokų mokėtojų skaičiui, pensijų įmokų pagal šias programas apimčiai ir kt.), jo finansinei padėčiai, taip pat keičiamos bei kitų nekeičiamų pensijų programų dalyvių, pensijų įmokų mokėtojų teisėms ir interesams, jeigu kreipiamasi dėl pensijų programos pakeitimų įregistravimo;

20.4. naujos pensijų programos dalyvių ir pensijų įmokų mokėtojų (jų skaičiaus, amžiaus ir pan.) prognozę trejiems metams skaičiuojant nuo naujos Komisijoje įregistruotos pensijų programos įsigaliojimo išdėstant pagal metus, taip pat pagrindus, kuriais ta prognozė paremta, jeigu kreipiamasi dėl pensijų programos įregistravimo ir jeigu fondo valdybos (arba stebėtojų tarybos, jeigu valdyba nesudaroma) nuomone, išreikšta šio punkto 20.3 papunktyje nurodytame paaiškinime, nauja pensijų programa neturės esminės įtakos pensijų fondo veiklai ir jo finansinei padėčiai;

20.5. pensijų fondo valdybos (arba stebėtojų tarybos, jeigu valdyba nesudaroma) parengtą ir išdėstytą pagal metus numatomos trejų metų ekonominės veiklos pagrindimą (verslo planą) skaičiuojant nuo naujos Komisijoje įregistruotos pensijų programos arba nuo Komisijoje įregistruotų pensijų programos pakeitimų įsigaliojimo, jeigu fondo valdybos (arba stebėtojų tarybos, jeigu valdyba nesudaroma) nuomone, išreikšta šio punkto 20.3 papunktyje nurodytame paaiškinime, nauja pensijų programa arba jos pakeitimai turės esminės įtakos pensijų fondo veiklai ir jo finansinei padėčiai. Verslo planui taikomos Leidimų pensijų fondams išdavimo ir atšaukimo taisyklių 9.13 punkto nuostatos, išskyrus 9.13.7 bei 9.13.13 papunkčius;

20.6. pensijų programą arba jos pakeitimus, suderintus su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (du egzempliorius).

21. Jeigu pagal šių Taisyklių 20.3 papunkčio reikalavimus pateiktame paaiškinime nėra pagrįsta, kad nauja pensijų programa arba jos pakeitimai neturės esminės įtakos pensijų fondo veiklai ir jo finansinei padėčiai, Komisija turi teisę pareikalauti pateikti jai Taisyklių 20.5 papunktyje numatytą verslo planą.

22. Tuo atveju, kai bendrovės prašymo įregistruoti pensijų programą arba programos pakeitimus nagrinėjimo metu pasikeičia šių Taisyklių 20 ir 24 punktuose nurodyti Komisijai pateikti duomenys arba dokumentai, bendrovė turi pateikti pasikeitusius duomenis ar dokumentus ne vėliau kaip per 5 dienas po pakeitimų.

23. Jeigu šiose Taisyklėse Komisijai pateikti nurodyta informacija yra pensijų fondo komercinė paslaptis ar dėl kitų priežasčių laikoma konfidencialia, ji Komisijai pateikiama atskirai, užklijuotame voke su užrašu „Konfidenciali informacija“. Siunčiant paštu, šis užklijuotas vokas turi būti įdedamas į antrą, siuntimui skirtą voką.

Kartu su konfidencialiais dokumentais tame pačiame voke pateikiamas asmenų, turinčių teisę žinoti konfidencialią informaciją ir teikti su ja susijusius paaiškinimus, sąrašas. Sąraše nurodomas kiekvieno asmens vardas, pavardė, pareigos, telefono numeris. Tais atvejais, kai konfidencialią pensijų fondo informaciją turi teisę žinoti ir teikti paaiškinimus juridinis asmuo, sąraše nurodomas juridinio asmens pavadinimas, buveinės adresas, administracijos vadovo vardas, pavardė, telefono numeris ir asmenų, kuriems patikėta ši informacija, vardai, pavardės, pareigos, telefonų numeriai.

24. Komisija sprendimą dėl pensijų programos ar jos pakeitimų registravimo turi priimti ne vėliau kaip per 30 dienų (per 3 mėnesius – kai pensijų programos registravimas svarstomas kartu su leidimo verstis pensijų fondo veikla išdavimo klausimu) nuo šių taisyklių 20 ir 22 punktuose nurodytų dokumentų (taip pat Leidimo verstis pensijų fondo veikla išdavimo ir atšaukimo taisyklėse numatytų dokumentų, reikalingų leidimui verstis pensijų fondo veikla gauti – kai pensijų programos registravimas svarstomas kartu su leidimo verstis pensijų fondo veikla išdavimo klausimu) gavimo. Per šį laikotarpį Komisija gali pareikalauti papildomų duomenų ar dokumentų, reikalingų sprendimui priimti. Šiuo atveju 30 dienų (3 mėnesių) terminas skaičiuojamas nuo papildomos informacijos ar dokumentų pateikimo datos.

25. Savo motyvuotą sprendimą atsisakyti registruoti pensijų programą (jos pakeitimus) arba pareikalauti papildomų dokumentų ar informacijos, taip pat sprendimą įregistruoti pensijų programą (jos pakeitimus) Komisija raštu praneša pensijų fondui.

Jeigu prašymas dėl pensijų programos registravimo svarstomas kartu su paraiška išduoti leidimą verstis pensijų fondo veikla, savo sprendimą dėl pensijų programos registravimo Komisija praneša pensijų fondui kartu su atsakymu dėl leidimo verstis pensijų fondo veikla išdavimo Leidimo verstis pensijų fondo veikla išdavimo ir atšaukimo taisyklių nustatyta tvarka.

26. Komisija, įregistruodama pensijų programą, suteikia jai registravimo numerį.

Duomenys apie pensijų programų ir jų pakeitimų įregistravimą, šio įregistravimo panaikinimą, pensijų programų perkėlimą į kitus pensijų fondus bei pensijų programų nutraukimą nurodomi Leidimų pensijų fondams išdavimo ir atšaukimo taisyklių nustatyta tvarka Komisijos tvarkomajame Leidimų verstis pensijų fondų veikla registre. Duomenis apie pensijų programų ir jų pakeitimų įregistravimą bei šio įregistravimo panaikinimą Komisija taip pat skelbia „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“.

27. Jeigu Komisija priima sprendimą įregistruoti pensijų programą arba jos pakeitimus, kartu su atitinkamu sprendimu pensijų fondui grąžinamas vienas pensijų programos arba jos pakeitimų egzempliorius su spaudu „ĮREGISTRUOTA“. Šiame spaude taip pat nurodomas įregistruotai pensijų programai suteiktas registravimo numeris, Komisijos sprendimo įregistruoti pensijų programą arba jos pakeitimus numeris ir priėmimo data.

28. Komisija turi teisę atsisakyti registruoti pensijų programą ir jos pakeitimus, jeigu:

28.1. Komisijai pateikti ne visi šių Taisyklių 20, 22 ir 24 punktuose nurodyti duomenys ir dokumentai;

28.2. pensijų programos sąlygos blogina pensijų programos dalyvių padėtį, palyginti su ta, kurią nustato Pensijų fondų ir kiti Lietuvos Respublikos įstatymai;

28.3. nauja pensijų programa arba pensijų programos pakeitimai gali kelti grėsmę pensijų fondo mokumui arba turėti esminės neigiamos įtakos jo finansinei padėčiai;

28.4. nauja pensijų programa arba pensijų programos pakeitimai pažeis galiojančių pensijų programų dalyvių ar pensijų mokymų mokėtojų teisėtus interesus;

28.5. pensijų programos nuostatos ar jos pakeitimai prieštarauja Pensijų fondų ir kitiems Lietuvos Respublikos įstatymams, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Komisijos nustatytiems reikalavimams arba pensijų fondo įstatams;

28.6. pensijų fondo veikla yra Komisijos apribota;

28.7. yra kitų šių taisyklių arba kitų teisės aktų pažeidimų, dėl kurių pensijų programa ar jos pakeitimai negali būti registruojami.

29. Jeigu pensijų programą (programas) Komisijoje registruoja bendrovė, ketinanti verstis pensijų fondo veikla, jai gaunant leidimą pensijų fondo veiklai, taip pat po reorganizavimo veikiantis pensijų fondas, gaunantis leidimą verstis pensijų fondo veikla, kuriam Komisija prieš tai atšaukė išduotą leidimą, kai šis reorganizuotas pensijų fondas neturi nė vienos Komisijoje įregistruotos pensijų programos, ir Komisija priima sprendimą atsisakyti išduoti leidimą verstis pensijų fondo veikla dėl priežasčių, nesusijusių su pensijų programa (programomis), pensijų programa (programos) Komisijoje neregistruojama.

30. Pensijų fondas privalo visiems asmenims sudaryti galimybes susipažinti su įregistruotomis pensijų programomis bei jų pakeitimais.

V. ATSAKOMYBĖ

31. Komisija pensijų fondams, kurie sudaro pensijų sutartis pagal pensijų programas, neįregistruotas šių Taisyklių nustatyta tvarka Komisijoje, turi teisę skirti pinigines baudas iki 100 000 litų.

32. Fiziniai ir juridiniai asmenys už šių taisyklių nuostatų pažeidimus gali būti traukiami civilinėn, baudžiamojon ir administracinėn atsakomybėn Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka.

33. Jeigu pensijų fondas pasirašo pensijų sutartis, atidaro pensijų sąskaitas ir (ar) pradeda kaupti pensijų įmokas pagal pensijų programą, kuri nėra užregistruota Komisijoje arba nesilaiko kitų šių Taisyklių reikalavimų, Komisija gali apriboti pensijų fondo veiklą bei atšaukti leidimą verstis pensijų fondo veikla Pensijų fondų įstatymo 5 straipsnio 7-12 dalyse nustatyta tvarka.

VI. KOMISIJOS SPRENDIMŲ APSKUNDIMAS

34. Komisijos sprendimai atsisakyti registruoti pensijų programą ar jos pakeitimus, sprendimai taikyti sankcijas, taip pat kiti šiose Taisyklėse nurodyti Komisijos sprendimai ir veiksmai (neveikimas) suinteresuotų asmenų gali būti skundžiami teismui Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.
